

X 278.

1374.

(Staffan) Stangenberg, å konungens vägnar, och Johan Upplänning, å lagmannens vägnar, döma (på räfsteting) Elof i Kattala (i Regna socken) att böta 40 mark att treskiftas, därför att han tillvällat sig ett fiskeverke (till förfång) för Johan (Holmstensson; Rosenstråle) i Sonstorp (i Hällestads socken); böterna skola erläggas inom sex veckor vid 40 mark för konungsdom och 6 mark för lagmansdom. Elof förbjödes att vidare befatta sig med fiskeverket.

Orig. på perg. (20,7 × 5,8 cm; 6 rader), Sv. Riksark. (Rosenstråle-brev till Antikvitetsark. 1726, = RPB 1118). — Om proveniensen jfr I. Friedlaender, Peringskölds Diplomatarium (1971), s. 305 med not 5.

Bötesbeloppet 40 mark föreskrives i Magnus Erikssons landslag, Tjuvabalken flock 4 och 6 (ed. C. J. Schlyter, 1862, s. 347 f.), för vissa fall.

Jak stangenbærgh a kunungsins wægna · ok jowan vplænning a laghmansins wægna · kennomx wi meth thæssö brefue os vthafua¹ dömt af elefue ij katalum^a firitighi markar til thræskiftis for en fiska wærka som han wældathe sik til · for jowane ij sonstorp vt at gifua innan siæx vikur meth sæmio ælla sornom² eth · wither sina firitighi markar for^b kunungx domen · ok siæx markar for laghmans domen · ok forbyuthum honom^c nokansyn oftare sik beuara meth then wærka^d [.] Scriptum anno domini M^o c^oc^oc^o lxx^oiiij^o nostris sub siggillis.

På baksidan: dombreff om elif i kattalom (med ungefär samtida hand).

Sigill av ofärgat vax på en i brevets nederkant utskuren, tudelad remsa: nr 1, omskriften svårt skadad (i sköld balk belagd med tvenne sparrar, allt inom sexpass; jfr bättre bevarat ex. vidhängt brev 1377 25/3 = RPB 1257): [+] Sig[illum * Step]p[han]i [*] St[a]ngb[erch]; nr 2 (av dubbel tandskura delad sköld; jfr DS X 15): + S' : Iohannis [*] Oplæni[n]g.

^aHärefter överstruket och expungerat for ms. ^bÖver raden och här insignerat ms. ^cHärefter överstruket wi ms. ^dHärefter över- och understruket beuara ms.

¹D. v. s. vt hafua. ²Jfr Söderwalls Ordbok öfver svenska medeltids-språket med Supplement s. v. sväria.

X 279.

1374.

Magnus Nilsson, häradshövding i Memmings härad å Håkan Faderssöns vägnar, ger fasta på jordabyte mellan "Birger" Magnusson och Magnus Porse gällande (varderas?) 3/4 attung i Näs (i Kullerstads socken). Tolv personer, som höllo på skaftet, uppräknas, och häradshövding(sdom-havand)en sigillerar.

Avskrift i Lars Eriksson Sparres kopiebok B 14 (förr J 5), pag. 16, Sv. Riksark.; överskrift: "Fast breff oppå Nässy gårdh etc.". — På B 14 återgå, direkt eller indirekt, avskrifter bl. a. i hss. D 323 b (förr Celse 4:o nr 16), nr 22, Kungl. Biblioteket, och E 161, fol. 80 r, Uppsala univ.bibl.

Brevtexten är på flera punkter osäkert traderad, såsom framgår av notapparaten. Några egendomligheter falla omedelbart i ögonen, andra framträda vid jämförelse med Magnus Nilssons fastebrev 1376 (RPB 1866). Därtill finnas skäl att misstänka, att namnet på den ena av jordabytets parter, "Birger" Magnusson, är felaktigt: någon person med detta namn synes ej vara belagd i det aktuella området, men i dombrev 1414 4/7 (det första i en svit om 8 brev ang. Bengt Bengtssöns i Näs äganderätt 1591 till Näsbo kvarn, avskr. i vidimation 1772 28/9 av J. A. Stechau och S. Gahm-Persson efter nu förlorade "Hufuudskrifter på Pergament", B 19 b: Olika proveniens, Sv. Riksark.) förekommer en "Magnus Bæinctzson aff Næsy", vilkens fader kunde förmodas heta Bengt Magnusson. Det är möjligt, att förnamnet "Byrger" i föreliggande B 14-avskrift är en felläsning av ett "Bæynct" i förlagan.